

Nezaměstnanost z pohledu veřejného mínění

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2003</i>
<i>Otázky:</i>	<i>EV.4, EV.6, EV.7, EU.29</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>10. 11. – 17.11. 2003</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1203</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>15. prosince 2003</i>
<i>Kód tiskové informace:</i>	<i>ev31215</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Naděžda Horáková</i>

V rámci listopadového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění jsme občanům České republiky položili několik otázek týkajících se nezaměstnanosti. Nejprve nás zajímalo, jak respondenti hodnotí současnou úroveň nezaměstnanosti v naší zemi.¹

Tabulka 1: Úroveň nezaměstnanosti v ČR (v %)

	11/2002	05/2003	11/2003
Příliš nízká	1	2	1
Přiměřená	27	26	23
Příliš vysoká	66	67	72
Neví	6	5	4

V porovnání s výsledky květnového šetření došlo k nárůstu podílu respondentů, kterým se současná úroveň nezaměstnanosti v naší zemi jeví jako příliš vysoká. Tento názor zastává 7 z 10 Čechů (72 %).

Za příliš vysokou považují nezaměstnanost častěji ženy, lidé starší 45 let, voliči KSCM, obyvatelé Moravskoslezského a Ústeckého kraje, důchodci a sami nezaměstnaní. Naopak méně často označovali nezaměstnanost za příliš vysokou muži, respondenti ve věku od 15 do 19 let a od 30 do 44 let, dále občané s dobrou životní úrovní, absolventi vysokých škol, obyvatelé Prahy a Jihočeského kraje, voliči ODS, studenti, osoby samostatně výdělečně činné s 1 nebo 2 zaměstnanci a vedoucí pracovníci.

¹ Otázka: „Považujete současnou úroveň nezaměstnanosti v ČR za příliš nízkou, přiměřenou, příliš vysokou?“

Ve výzkumu nás dále zajímal názor dotázaných na převažující důvod nezaměstnanosti.²

Tabulka 2: Převažující důvod nezaměstnanosti (v %)

	03/ 1997	03/ 2000	03/ 2001	11/ 2002	05/ 2003	11/ 2003
nemůže sehnat vhodnou práci	36	49	53	49	49	47
nemůže sehnat vůbec žádnou práci	6	31	16	18	24	24
nemá zájem pracovat	45	14	24	27	22	25
NEVÍ	13	6	7	6	5	4

Jak je patrné z výše uvedeného časového srovnání, zůstává skupina občanů, jež za hlavní příčinu nezaměstnanosti považuje nemožnost získat vhodnou práci, od roku 2000 přibližně konstantní. V posledním šetření tento názor uvedlo 47 % dotázaných. Podle čtvrtiny dotázaných (24 %) nejsou nezaměstnaní schopni sehnat vůbec žádnou práci a zhruba stejný podíl občanů (25 %) naopak soudí, že většina nezaměstnaných prostě nemá zájem pracovat.

Nemožnost sehnat vhodnou práci jako převažující důvod nezaměstnanosti relativně častěji uváděli absolventi vysokých škol a pracovníci ve vedoucích funkcích. Nemožnost sehnat jakoukoliv práci je hlavním důvodem nezaměstnanosti častěji pro lidi nezaměstnané, respondenty se špatnou životní úrovní, obyvatele Ústeckého a Moravskoslezského kraje, respondenty starší 60 let a dělníky. Nezáměr o práci za hlavní příčinu nezaměstnanosti relativně častěji označují voliči ODS, lidé s dobrou životní úrovní, studenti a obyvatelé Libereckého kraje.

Respondentů jsme se také mimo jiné zeptali, jaký bude podle jejich názoru vývoj nezaměstnanosti v příštích dvou letech.³

Tabulka 3: Vývoj nezaměstnanosti v příštích 2 letech (v %)

	03/2000	03/2001	09/2002	05/2003	11/2003
výrazně se zvýší	33	11	15	19	13
částečně se zvýší	40	30	41	39	40
zůstane přibližně na stejné úrovni	15	37	29	29	32
částečně se sníží	3	9	2	4	8
výrazně se sníží	1	0	0	1	0
NEVÍ	8	13	13	8	7

Obavy ze zvyšování nezaměstnanosti v příštích dvou letech vyjádřilo celkem 53 % respondentů. 32 % dotázaných se domnívá, že nezaměstnanost zůstane přibližně na stejné úrovni a 8 % občanů České republiky očekává její pokles. V porovnání s květnem letošního roku podíl občanů očekávajících zvyšování nezaměstnanosti mírně poklesl (o 5 procentních bodů). Naopak vzrostl podíl dotázaných dívajících se na budoucí vývoj nezaměstnanosti optimisticky (o 4 procentní body) i těch, kteří neočekávají její výraznější změny (o 4 procentní body).

V dotazníku nás také zajímalo, jak by respondenti postupovali v případě, že by ztratili zaměstnání.⁴

² Otázka: „Řekl byste, že většina nezaměstnaných u nás...(viz tabulku 2)“

³ Otázka: „Jak se bude podle Vás vyvíjet nezaměstnanost v ČR v nejbližších dvou letech? (viz tabulku 3)“

Tabulka 4: Hledání práce v případě nezaměstnanosti (v %)⁵

	05/2003	11/2003
rozhodně konkrétní zaměstnání	16	16
spíše konkrétní zaměstnání	46	44
spíše jakoukoli práci	30	30
rozhodně jakoukoli práci	6	8
NEVÍ	2	2

V případě ztráty zaměstnání by se přibližně 6 z 10 Čechů (60 %) pokoušelo najít si konkrétní zaměstnání splňující jejich představy. Necelých 40 % českých občanů se domnívá, že by v této situaci byli ochotni přijmout jakékoli zaměstnání (38 %). Zbývající 2 % dotázaných neví, jak by vzniklou situaci řešili.

Snahu hledat konkrétní zaměstnání vyjadřují relativně častěji lidé pracující na vedoucích místech, respondenti s dobrou životní úrovní, obyvatelé velkých měst (nad 80 tisíc obyvatel) včetně Prahy, absolventi vysokých škol a lidé se středoškolským vzděláním s maturitou. Ochotu přijmout jakékoli zaměstnání relativně častěji uvádějí respondenti vykonávající dělnické profese, lidé se základním vzděláním nebo vyučením, obyvatelé Ústeckého kraje, voliči KSČM a lidé se špatnou životní úrovní.

⁴ Otázka: „Pokud byste ztratili práci, hledal byste rozhodně konkrétní zaměstnání, spíše konkrétní zaměstnání, spíše jakoukoli práci, nebo rozhodně jakoukoli práci?“

⁵ V tabulce nejsou zahrnuty odpovědi respondentů, kteří uvedli, že se jich položená otázka netýká.